

KÖZGAZDASÁG

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank 1927. évi jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Intézetünk hatvanadik jubiláris rendes közgyűlésén üdvözljük t. Részvényeseinket.

Mielőtt szokásos üzleti beszámolóinkra áttérnénk, elődeink iránt tartó kötelességünknek tekintjük, hogy intézetünk hatvan éves történetének kiemelkedőbb eseményeiről és bankunk vezetőiről röviden megemlékezzünk.

Intézetünk 1867-ben alakult Kiss Dávid tekintélyes kereskedő kezdeményezésére Szeged város kereskedelmének és iparának felkarolása érdekében 400.000.— frt alaptőkével, amelyből azonban a részvényesek csak 200.000.— forintot fizettek be. Az alapító, aki egyben az elnöki tisztet is betöltötte, rövidesen átadta helyét Gál Ferencnek, aki egész 1899-ig állott az intézet élén és ezen két évtizedet meghaladó idő alatt nagy körültekintéssel és tapintattal vezette az intézet ügyeit. Az alaptőkét első ízben 1887-ben emelték fel teljesen befizetett 300.000.— forintra. Az évi jelentésekből megállapítható, hogy intézetünk fennállásának első husz évében a lassu fejlődés képét mutatja. Ebben az időben a bank tényleges vezetői Vas Károly, Löwinger Gyula és May Miksa voltak. 1887-ben bankunkat érzékeny veszteségek is érték, amelyekből származó nehézségeken a Magyar Általános Hitelbankkal kötött első megállapodásunk segítette át az intézetet.

1890-ben Csányi János titkári minőségben vette át az intézet vezetését és később mint a bank vezérigazgatója vitte az ügyeket egész 1915-ig. Az ő működése fejlődésünk jelentős korszakát mutatja. Meg kell jegyeznünk, hogy a fejlődést egy szerencsés véletlen esemény indította meg 1897-ben, amikor egy 1870-es államsorsjeggyel 150.000 forintos nyereményhez jutottunk. Ezen összeggel és a közben gyűjtött tartalékokkal tőkéink 540.000 frt-ra emelkedtek. 1899-ben, Gál Ferenc elnök elhalálozása után annak tisztét Vajda Jakab Fülöp vette át, azonban csak rövid ideig vezethette intézetünket, mert 1902-ben elhunyt és utódául Szarvady Lajos választott meg. 1905-ben az intézet fokozatos fejlődése tőkéink 1.600.000.— koronára való felemelésére vezetett és a velünk már akkor szoros összeköttetésben álló Magyar Általános Hitelbank 400.000.— koronás tőkebetétét helyezte el a banknál.

A Bácska és a Bánát kitűnő gazdasági helyzetét felismerve, ez évben Baján és Nagykikindán fiókokat létesítettünk, melyek egész a háború kezdetéig jól prosperáltak és jelentősen hozzájárultak intézetünk jövedelmeihez.

1909-ben tőkéinket 3.000.000.— koronára emeltük fel és a Magyar Általános Hitelbank 400.000.— koronás tőkebetétjét visszafizettük. Ugyanakkor Nagymagyarországi legdélibb pontján, Pancsován is fiókinézetet létesítettünk, míg 1910-ben, részben fiókinézetünk erős kifejlődése folytán, saját tőkéinket 4.000.000.— koronára emeltük és ez időben intézetünk már jelentős szerepet vitt a magyar vidék gazdasági életében. Sajnos az 1914-ben kitört világháború a mi számításainkat is sok tekintetben keresztelte. 1915-ben Csányi János váratlan elhalálozása után az intézet vezetését sipeki Balás Zoltán vette át, aki 1922-ig állott az intézet élén. Az 1918. évi összeomlás után rohamosan következtek a háború okozta, a gazdasági életre háruló súlyos csapások, amelyek természetesen intézetünket sem kerültek el.

Bankunk tárcájában 15.000.000.— korona névértékű hadikölcsönkötvény és pénztárjegy fekszik, ami beszédesen bizonyítja hazafias áldozatkészségünk okozta súlyos károsodásunkat. Hozzájárult még az a körülmény is, hogy megszállott területre került és időközben felszámolt fiókinézetünk betéteseinek körülbelül 400.000.— pengő fizettünk ki idegen értékekben. Ezen jelentős terhek ellenére a pengőre való áttérés idején intézetünk vagyonának ártértelezése jobb volt az átlagnál. Az utolsó évek során sikerült tartalékainkat tovább erősítenünk, részvényeseink osztalékigényeit országos viszonylatban is elsőrendű kamatozással kielégítenünk.

A háborút követő tíz évben intézetünk klienteláját sokszorososan fokoztuk és ezáltal bankunk rentabilitását jelentősen emeltük. A mult rendszerével szemben tevékenységünket legfőképpen a helyi piacon igyekeztünk kifejteni és a vidéki terjeszkedések helyett a helyi kereskedelemmel és iparral teremtettünk erősebb kapcsolatot.

Ily módon klienseink száma a béke állapotához képest erősen megduzzadt. Igyekeztünk konzervatív üzleti felfogásunkat a modern szellemmel összhangba hozni. Ügyfeleinkkel szemben tanúsított előzékenységünk mellett mindenkor a legóvatosab-

ban jártunk el, minek legkésebb bizonyosága, hogy az utolsó hat évben a legnehezebb gazdasági viszonyok közepette intézetünket veszteségek nem érték.

Bankunk általános erősödése, betevőink bizalma és egészséges klientelánk a biztosítékok arra, hogy a biztos fejlődés útján haladunk.

Intézetünk hatvan éves jubileumával foglalkozva kellemes kötelességünknek tekintjük, hogy az ezzel kapcsolatos személyi jubileumokról is beszámoljunk.

Wagner Gusztáv ur, intézetünk elnöke, negyven év óta, tehát bankunk fennállásának kétharmad-részeiben igazgatósági tagja az intézetnek. Ismerve azt a hivatalt, hogy a banknak a legtehetősebb tevékenységet, amelyet Elnök urunk működésének ezen páratlanul álló négy évtizedes tartama alatt ügyünknek szentelt, ezen jubileum mellett meg kell állanunk, hogy annak emléket szenteljünk.

Kiss Károly alelnök urunk szintén negyven év óta részben mint váltóbíró, részben mint felügyelő-bizottsági, később mint igazgatósági tag működik intézetünkben. Ezen idő alatt nagy szeretettel és ügybuzgalommal látta el tisztét bankunknál. Mint hivatalunk naponkénti látogatója, minden ügyünkben állandóan az intézet rendelkezésére állott.

Kérjük a t. Közgyűlést, hogy a napirend során ezen jubileumok megörökítésére vonatkozó javaslatainkat elfogadni méltóztassék.

Kegyeletes kötelességet teljesítünk, midőn a t. Közgyűlésnek szegedi Lukács József igazgatósági tagunknak, a Magyar Általános Hitelbank ny. ügyvezető igazgatójának elhunytáról beszámolunk. Az elhunyt csaknem két évtizeden keresztül volt intézetünk vezetésének részese és sokoldalú elfoglaltsága mellett intézetünk ügyeinek mindenkor időt szentelt. Érdeklünkben, — ha kellett, — nagy befolyását szívesen érvényesítette, miéltis sorainkból való kiválása intézetünknek érzékeny veszteséget jelent. Javasoljuk a t. Közgyűlésnek, méltóztassék elhatározni, hogy az ő emléke a mai ülés jegyzőkönyvében megörökíttessék és erről az elhunyt családja jegyzőkönyvi kivonat útján értesíttessék.

Ezek után van szerencsénk 1927. évi üzleti jelentésünket és szármadásunkat a következőkben előterjeszteni:

Általános közgazdasági viszonyaink a lefolyt évben nem mondhatók kedvezőeknek. Az év első hónapjaiban mutatkozott pénzhiány nem volt tartós, sőt az év közepén nyomasztó pénzüke nehezedett a gazdasági életre, amely csak az év vége felé engedett némiképp feszültségéből. A termés értékesítése sem volt normális, mert a gazdaközönység termelvényeit magasabb árak reményében visszatartotta. Ezen körülmény a terményekben thesaurált tőkét is elvonva tartotta a gazdasági életből és még jobban fokozta a külföldi tőke visszavonulása folytán előállott pénzüket.

Ily módon a fogyasztás is kisebb volt, mint az előző években, minek hatása különösen a kereskedelemre volt hátrányos. A kereskedelmi üzletek áru felkészültsége az egész vonalon csökkenést okozott, a közönség vásárló szándéka és képessége lényeges visszaesést mutatott. Ennek következtében az év utolsó hónapjaiban a kereskedelmi üzletek egyes szakmaiban fizetési nehézségek mutatkoztak. Városunkban ezek a nehézségek aránylag kis méretet öltöttek.

Az ipar a folyamatban levő középitkezések révén elég kielégítően volt foglalkoztatva, bár magánépítkezések a fentebb vázolt pénzügyi viszonyok és egyelőre még a kamat magassága folytán csak szorványosan fordultak elő. Az építőipar ezzel kapcsolatos iparágak foglalkoztatása a városunkban még küszöbön álló középitkezések révén egyelőre biztosítottak látszik.

Az elmúlt évi termés nem maradt alatta az előző évinek, sőt Szegeden a szőlőtermés az ország egyéb részein mutatkozó gyenge produkcióval szemben elég jó eredménnyel végződött és javuló árakon volt értékesíthető. Jó termés volt paprikában is és ezen cikkben a lefolyt évben is jelentős tételek exportáltakat külföldre.

Bankunk üzletei a lefolyt évben is jelentékeny fejlődést mutatnak. Betétállományunk az országosan tapasztalható gyenge tőkeképződés ellenére 3.518.000.— pengőről 4.270.000.— pengőre emelkedett, miáltal állományunk már meghaladja szegedi betétüzletünk békebeli szintjének 60%-át.

Az előbb vázolt okok jelentősen növelték üzletfeleink hitelszükségleteit és intézetünk a lefolyt évben

is igyekezett klientelánk jogos igényeit kielégíteni. Ilyen módon váltótárcánk 3.339.000.— pengőről 5.317.000.— pengőre, tehát majdnem 2.000.000.— pengővel, folyószámlakihelyezéseink 1.504.000.— pengőről 1.942.000.— pengőre, összkihelyezésünk pedig 4.843.000.— pengőről 7.259.000.— pengőre emelkedett. Általában intézetünk az elmúlt évben ismét igen jelentősen fejlődött, úgy hogy évi össz. forgalmunk 136 millió pengőről 195 millió pengőre emelkedett, ami 40 százalékos emelkedésnek felel meg.

Jelentjük a t. Közgyűlésnek, hogy üzleteinket az elmúlt évben is a legnagyobb gonddal vezettük, veszteségekről ezuttal sem kell a t. Közgyűlésnek beszámolnunk. A forgalom emelkedéséhez mérten jövedelmeink is javultak, miéltis szívesen jelentjük a t. Közgyűlésnek, hogy az elmúlt év kedvező eredménnyel zárult.

Ennek folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a t. Közgyűlésnek javasolhatjuk P 20.— névértékű részvényeink osztalékának a mult évi P 4.50.-vel szemben P 5.—-re való fel-emelését és a nyereség felosztására nézve felügyelő bizottságunkkal egyetértésben a következő javaslatot terjesztjük a t. Közgyűlés elé:

A bemutatott üzleteredmény számla szerint az 1927. év eredménye: P 136.950.40

ebből levonva az alapszabályok 69.

§-a alapján az elmúlt évben áthozott P 2721.03 leszámítása után fennmaradó P 134.229.37 1927. évi tiszta jövedelmet véve alapul 12 1/2% szabályszerű részesedések fejében P 16.778.66

marad: P 120.171.74

ebből osztalékra az 1927. üzletév után 16.000 darab P 20.— n. é. részvényre á P 5.— készpénzben kiosztani P 80.000.—t

marad: P 40.171.74

ebből az ált. tart. alap gyarapítására P 25.000.—t

fordítani, marad: P 15.171.74

az ingatlan értékéből leírni P 4.000.—t

marad: P 11.171.74

a nyugdíjalap külön dotálására fordítani P 4.494.27-t

marad: P 6.677.47

jótekonycélra fordítani P 2.000.—t

marad: P 4.677.47

mely összeget új számlára átvinni és az osztalékot a 60. számú szelvény ellenében ezen indítványunk elfogadása esetén intézetünk pénztáránál Szegeden, valamint a Magyar Általános Hitelbanknál és a Magyar Leszámlító- és Pénzváltó Banknál Budapesten, ugyancsak ezen intézetek bármelyik magyarországi fiókinézeténél f. évi február 27-től kezdődően kifizettetni ajánljuk.

Jelentjük még a t. Közgyűlésnek, hogy a velünk szoros összeköttetésben álló Szegedi Téglagyár Társulat elmúlt évi mérlegét kielégítő eredménnyel zárta. A vállalat rentabilitásában már jelentkeztek az elmúlt évek investíciós programjának hasznos következményei.

Tisztelt Közgyűlés!

Mérlegünk számadatait vizsgálva azt kell megállapítanunk, hogy a reánk bízott idegen tőkével, továbbá kihelyezéseinkkel saját tőkéinket összhangba kell hoznunk. Azonkívül üzleteink fejlődése és üzletfeleink jövőbeni igényeinek kielégítése is arra készít bennünket, hogy saját tőkének szaporítására a t. Közgyűlésnek javaslatot tegyünk. Ezért arra kérjük a t. Közgyűlést, hogy ezirányú javaslatainkat elfogadni méltóztassék.

Jelentésünk végére érve ezuttal is köszönetünket fejezzük ki a Magyar Nemzeti Bank fiókinézetének, a Pénzügyi Központnak, ugyancsak a velünk szerződéses viszonyban levő Magyar Általános Hitelbanknak és Magyar Leszámlító- és Pénzváltó Banknak a lefolyt évben intézetünkkel szemben tanúsított előzékenységükért.

A Felügyelő-bizottság megbízása az elmúlt év végével lejár. Kérjük a t. Közgyűlést, hogy a napirend során négy igazgatósági és nyolc felügyelő-bizottsági tagot választani méltóztassék.

Midőn még közöljük a t. Közgyűléssel, hogy a Pénzügyi Központ elmúlt évi vizsgálata úgy kihelyezéseink bonitása, mint intézetünk rentabilitása szempontjából jó eredménnyel végződött, kérjük a t. Közgyűlést, hogy úgy a felügyelő-bizottság részére, mint részünkre a szokásos felmentvényt megadni szíveskedjenek.

Szeged, 1928 február 26.

Az igazgatóság.